СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 255. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 2-го ЛИСТОПАДА 1948. No. 255. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 2, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen {4-0807 4-0237} — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ОСТАННІЙ ДЕНЬ ПЕРЕД ВИБОРАМИ ПРОХОДИТЬ СПОКІЙНО

Всі кандидати на президента викінчили свою передвиборчу агітацію в суботу або в неділю, а на понеділок призначили тільки традиційний зазив до виборців, щоб лавою йшли до голосування. Президент Труман виголосив свою останню промову в Ню Йорку в пятницю 29 жовтня в Академі оф Мюзик у Бруклині, а опісля негайно виїхав до своєї місцевости Інденпенденс, у стейті Мизури. Він останеться там через вівторок 2 листопада, щоб віддати свій голос. При підсумках зі своєї передвиборчої агітації він виказує, що виголосив разом 272 промов і переїхав 23,000 миль дороги. Він заявив, що своїми промовами проломив нехіть східних стейтів і певен свого вибору.

Губернатор Тамес Е. Дюї покінчив свою передвиборчу працю появою в Медисон Сквер Гарден у суботу 30 жовтня, а опісля поїхав на свою фарму в Говлинґ, у горішній частині стейту Ню Йорк. Він певен свого вибору на підставі обрахунків, як перевів інститут прилюдної опінії д-ра Гелопа в Принстон, Н. Дж.

Кандидат Прогресивної партії, Генрі Волес, виголошував ще промови підчас недільних зібрань у Ню Йорку і в Брукліні і втішався появою великого числа народу на його вічах. Ні одна з газет не ворожить Волесові перемоги при виборах хоч би в одному тільки стейті, а звідомлення з усіх сторін кажуть, що його кандидатура притягнула менше голосів ніж він надіявся тому, що за ним стоять комуністи.

Норман Тамес, кандидат Соціялістичної партії у своїй прощальній промові в Ню Йорку обіцяв в майбутности дати свою підтримку якійсь новій партії, яка, на його думку, повинна створитися для продовжування політичної демократії. Про Волеса він сказав, що „англійськими словами він говорить мовою Молотова підчас американських виборів" і „збирає великі фонди на кампанію своїми обідами, на які учасники платять по $100 в інтересі простої людини".

Інші кандидати на президента, яких загалом є 16, вважаються кандидатами тільки для рахунку голосів і мають своїх однодумців тільки в деяких стейтах. Вcase творить губ. Дж. Стром Турмонд з Савт Каролайни, який може дістати голоси Колеґії Електорів з 4 південенних стейтів. Він кандидує з організації Стейтових Прав, яка на ділі є відломком Демократичної партії.

ПРИ ВІЙСЬКОВІЙ БРАНЦІ ВІДКИДАЮТЬ ПЕРЕСІЧНО 72 ВІДСОТКИ МОЛОДІ

Вашинґтон. — Урядовці Поборової Служби з десяти найбільших міст в краю звідомляють, що пересічно 72% молоді у віці 24 і 25 років показуються невідповідними до військової служби. Найгірше стоїть справа у Ню Йорку, де неспосібних є 87.5%, а найліпше ще є в Лон Анджелес, де відкидають „тільки" 37%. Як головну причину неспосібности згадують невротичні забурення. Для порівнання згадують що підчас другої світової війни, в часі від листопада 1940 р. до серпня 1945 р., відкинено пересічно 35.8% молоді, як неспосібної до військової служби. Тоді провірено 17,954,500 осіб. Урядовці, які переводять провірку, вказують на це, що ветерани світових воєн цілком звільнені від побору, з тих, що тепер покликають до бранки, це пересічно такі, які зараховані до кляси 4-ф. Вони були затруднені при різних роботах під час війни і вже тоді були зараховані до менше спосібних. Яких 10 відсотків таких людей почуваються тепер ліпше. Директор Поборової Служби, Луїс Б. Герші, каже, що він передчував наперед такий відсоток неспосібних рекрутів.

ДВАДЦЯТЬ ОСІБ ВМЕРЛИ ВІД ДИМУ.

Донора, Па. — У цій місцевості, що лежить в околиці Питсбурґа, впродовж пятниці, суботи й неділі, померло 20 людей від задухи, спричиненої поволокою грубого диму, змішаного з повітряними випарами. Є це старші люди, хворі на астму або люди, хворі на легені. До шпиталів утікає така кількість людей для шукання рятунку, що в шпиталях не стало вже місця. Місцевість Донора нараховує 12,000 мешканців. Вона положена над рікою Мононґагіла, отже здогадуються, що випари з ріки мають щось спільного зі смертю і загрозою.

РЕВОЛЬТА В ПЕРУ ПРИНЕСЛА НОВИЙ УРЯД.

Буенос Айрес. — Військова револьта в Перу, яка вибухла з кінцем минулого тижня серед військових кол під впливом правих елементів, приневолила до уступлення президента Люїса Бустаменте Рівієри. На його місце прийшов тимчасовий уряд під проводом генерала Мануеля Одрії. Він іменував членів кабінету з самих військових людей.

ПЕРЕДБАЧУЄ ТІЛЬКИ ВТРАТУ НА ВИПАДОК ВІЙНИ.

Ню Йорк. — На випадок війни між Америкою й Совєтами ніхто не зискає нічого, а всі потерплять тільки втрати — оце опінія д-ра Гордвина Ватсона, професора Колумбійського університету, яку він висловив перед Жидівською Краєвою Радою Добродійности. Як підставу такого погляду він подає такі поміччення: Швидкий поступ в техніці нищення вказує, що знищення буде таке загальне, що в практиці ніхто не може віднести хісна з війни. Військова перемога не зможе знищити ідеологічних різниць. Коли обі потуги прийдуть до такого висновку, тоді вони зрозуміють, що нема іншої ради як життя в мирі і співпраця для добра людства. Ватсон передбачує, що сила комуністів зросте ще в Китаю, і в Індії й Східній Індії.

Понад 200 українських скитальників на свобод в Америці

Ню Йорк, 1. листопада. — Щоденник Ню Йорк Таймс в другій частині свого видання присвячує першу новинку новоприбувшим імігрантам і описує їх поведінку. Каже, що з 813 імігрантів, які приїхали кораблем Дженерал Блек у суботу, 318 опинилися в Ню Йорку. Зпоміж них на першому місці згадує українську родину Володимира Чорнодольського, що приїхала в Америку завдяки їх рідні, а це Мирона Кровеця. Всі вони пішли наперед до української католицької церкви при Іст Семій вулиці, щоб скласти подяку Всевишньому за щасливе прибуття до нового краю. В розмові з донечкою Чорнодольських, семирічною Іриною, кореспондент Кенет Камбел довідався, що вона назвала свою нову ляльку „Солодка Америка".

Довгий звіт щоденника Н. Й. Таймс нагадує тільки про прихильність, з якою зустрінули 813 нових імігратів зі скитальщини при їх висіданні в суботу 30 жовтня пополудні у причалі ч. 61 при Вест 21 вулиці представники влади, а саме: іменем президента Трумана, генеральний прокуратор Там Кларк, іменем губ. стейту Ню Йорк Тамеса Е. Дюїя стейтовий комісар для розселення Едвард Корсі, а потім особисто голова федеральної Комісії для Ді Пі, Уго Каруси, посадник міста Ню Йорку Вилієм О'Двайер і кардинал Франсис Спелман. Після привіту, виголошеного по англійськи посадником, відповів один з нових імігрантів по англійськи, а потім хором заспівали всі імігранти пісню: „Боже благослови Америку" („Ґад блес Амеріка"). Численні кореспонденти брали світлини, а теж знято і фільму з цеї картини.

Перевірка нових імігрантів не йшла гладко, бо це перший раз уряд відповідав за новий персонал, запрошений до обслуги нових імігрантів. Уряд не мав докищо свого персоналу, то в пригоді стали йому ті добровільні організації, які досі займалися спроваджуванням імігрантів, отже: Нешенел Кетолик Велфер Конференс, жидівська ГАЙАС, Світова Рада Церков і ін. Через катол. організацію ввійшли до обслуги імігрантів 3 українські жінки і о. Любачівський. Цей персонал не був вистачальний для обслуги, й тому робота йшла доволі пиняво. На всякий випадок від год. 5 пополудні до 1 по півночі перевірено всіх. Подавляюча частина, яка мала від своїх родин в Америці запевнення, що вони будуть прийняті в їхні доми, виїхала до родин чи інших ручителів („спонзорс"). Хто не мав запевнення від ручителів, таких добродійні організації примістили в готелі, потім порозумілися з ручителями і відіслали нових імігрантів на їх адреси.

При перевірці пакунків митними урядовцями і виставлюванні посвідок, що нові імігранти приїхали законно в Америку, траплялися трудноші з причини незнання мови, а тоді мусіли станути до помочі урядовцям оті добровольці, що їх настановили добродійні організації.

З поміж 205 українців, які приїхали або як польські громадяни або як бездержавні, подавляюча частина була під опікою катол. комітету, деякі під опікою Світової Ради Церков. Одну родину відставлено до іміграційної стації на Елис Айленд, з причини недуги дітей, якої набавилися під час дороги, а один мужчина попав туди тому, що десь затратилися його документи. Більша частина українців поїхала на Захід, деякі опинилися в Ню Йорку, а були такі, що їх забрали на підставі фармерських афидевівів до південних стейтів. Сиріт забрали провізорично до сиротинців, а щойно опісля будуть їх віддавати на адоптування родинам.

Перемога червоних в Манджурії

АМЕРИКА ЕВАКУУЄ СВОЇХ ГРОМАДЯН З ПІВНІЧ. КИТАЮ.

Нанкінґ, 1. листопада. — В останьому часі комуністичні війська здобули цілий ряд перемог в Манджурії, що практично дало їм контролю над цею частиною Китаю. Сьогодні рано комуністичне радіо повідомило, що червоні війська проломили оборонні лінії до Мукден та увійшли до міста, де продовжуються ще вуличні бої. Згідно з урядовим китайським повідомленням, Мукден був евакуований після того, як втрачено надію на можливість оборони. У висліді цеї поразки урядових військ в Манджурії, американські консуляти в Пейпінґу і Тіентсін розіслали всім свої громадянам в північному Китаю окремі листи, пропонуючи їм залишити ці загрожені території. З подібними пропозиціями звернувся до своїх громадян теж британський консулят в Пейпінґу. Перемога червоних в Манджурії створює нову обстановку на Далекому Сході, збільшуючи там загальну комуністичну загрозу.

НОВА ГРУПА ВОЯКІВ У.П.А. ПРОБИЛАСЯ В АМЕРИКОНСЬКУ ЗОНУ.

Фюртський „Час" у власній кореспонденції в Реґенсбурґу повідомляє, що в другій половині вересня пробилася з України в американську зону Німеччини нова, вже сьома з черги, невеличка група вояків Української Повстанчої Армії, які ще в липні цього року перебували в околиці Львова. Вояки УПА оповідають, що вулицями Львова днями і ночами просувались у напрямі на захід великі большевицькі транспорти. Червоні бійці тихцем говорять людям, що вони ідуть „на війну зі зогнилим заходом", щоб „визволяти пролетарів з капіталістичної неволі". В цілому Советському Союзі тепер велика воєнна психоза. Як і попередні, так і ці вояки УПА мусіли продиратся з України через густі застави та кілька разів зводити бої з большевицькими і чеськими відділами.

П-НІ РУЗВЕЛТ ОДЕРЖИТЬ ПОЧЕСНИЙ ДОКТОРАТ

Париж, 1. листопада. (ЮП). — Університет французького міста Ліон відзначив п-ню Елінор Рузвелт дипломом почесного докторату. Диплом вручать їй під час окремої урочистости в найблищу середу.

ОГИДНЕ ВБИВСТВО АМЕРИКАНЦЯ У ВІДНІ

СВІДКИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ В ЗЛОЧИНІ СОВЄТСЬКИХ ВЯКІВ.

Відень, 1. листопада. — Вчора рано на полі біля Відня в советському секторі знайдено змасакрованого трупа місцевого урядника Програми Европейської Відбудови (пляну Маршала), Ірвінга Росса, разом зі здемольованим його автом. В тому самому секторі знайдено важко побиту дівчину Анну Суткіну, яка зізнала, що вона була разом з Росом та що на них напало чотирьох советських вояків. Її побили і викинули з авта. Советські власті роблять трудноші американським слідчим в дохсдженнях для вияснення злочину.

ДОЛЯ УКРАЇНЦІВ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

(І. С.). — Після першої війни та захоплення большевиками далекосхідної „Зеленої України", багато українців, головно чільних діячів, вивтікали до Манджурії, Китаю і Японії. Більша українська колонія була головно в Харбіні, в Манджурії, де був Український Народний Дім, середня школа, видавництва тощо. Після другої світової війни, як Манджурію і Корею зайняли большевики, частині українських діячів знову пощастило втекти до Китаю, а інших захопили большевики в Харбіні, заарештовуючи їх та засуджуючи на повільну, але певну смерть на каторжних роботах в концентраційних таборах. В Китаю українські еміґранти тепер скупчені переважно в Шанґаю, де перебувають відомі діячі: редактор Іван Світ, відомий знавець української далекосхідньої справи, а дальше — видатний діяч „Зеленої України" К. Рибка, що внедовзі мав би виїхати до Арґентини, та інші. З чільніших громадян, що приймали участь в українському житті в Харбіні, там же залишились та попали в большевицькі руки: організатор українського війська в „Зеленій Україні" П. Яхно та його брат Володимир; М. Мигулін і цілий ряд молодих хлопців; В. Одинець — прекрасний знавець хінської мови та історії та ентузіяст Зеленої України, сам родом зі Забайкалщини; П. Марчишин з дружиною, інж. О. Вітковський, Іван Шлендик (літ. псевдонім: Ткач-Олійник), Анатоль Діброва та інші втікачі зі Зеленої України. В міжчасі померли: д-р Д. Барченко, д-р М. Мілко (у Шанхаї), Онисим Ступак (голова І-го з'їзду в Нікольську), П. Горовий, І. Смульський, І. Шевченко, та багато інших. В Харбіні пропали багаті матеріяли в архівах місцевого Народного Дому. Червоні вивезли теж чільного діяча Зеленої України Ф. Тоцького, син якого, Гаврило, вже прибув до Арґентини, куди вибираються теж багато інших українців.

ЗАХІДНА ЕВРОПА ПРИГОТОВИЛА ПЛЯН ОБОРОННОЇ ДОПОМОГИ

Лондон, 1 листопада. — В головній квартирі філд маршала Монтґомері, призначеного предсідником оборонного комітету об'єднаних оборонно-військовим союзом в Брюсель 5 західно-европейських країн, приготовлено вже плян американської військової допомоги цим країнам, що має бути предложений ЗДА ще до кінця цього року. Хоча подробиці пляну держиться в таємниці, проте, в поінформованих колах вважають, що ці країни, іменно: Британія, Франція, Бельгія Голандія та Люксембурґ, прохатимуть від Америки повного забезпечення 20 дивізій, головно бронетанкових і парашутних, та до 1,500 ракетних боєвих літаків для першої оборони цих країн перед можливим нападом та заки могла б наспіти воєнна американська допомога.

ГРІЗНЕ СТРАЙКОВЕ ПОЛОЖЕННЯ У ФРАНЦІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Париж, 1 листопада. — Зорганізований опанованими комуністами професійними спілками страйк французьких вуглекопів продовжується, паралижуючи господарство країни. В останньому та після того, як французька армія і поліція дала необхідну охорону тим робітникам, які відмовилися від страйку в шахтах, комуністи намагаються перенести страйкову боротьбу теж до морських пристаней та на залізницю, не допускаючи до транспорту вугілля. Поліція та військові відділи безпеки поробили відповідні заходи для охорони нестрайкуючих робітників теж в портах і на залізниці та забезпечили перевіз вугілля потягами з Бельгії.

ЗАГРОЗА УРЯДОВОЇ КРІЗИ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 1 листопада. В останніх днях прийшло до безпосередньої загрози коаліційного грецького уряду премієра Софуліса, як з боку самих коаліційних партій популістів і лібералів піднесено цілий ряд закидів проти цього уряду, головно щодо замалої енергії в боротьбі проти комуністів. Провідники опозиції вже вчора задумували видвиґнути в парляменті справу заяви довіря теперішньому урядові, але її докищо відложено, з огляду на відсутність в Атенах цілого ряду відповідальних керівників. Теж король мав звернутися до опозиції зі закликом відложити цю справу.

НА ВИПАДОК ВІЙНИ СОВЄТИ НЕ МОЖУТЬ РАХУВАТИ НА ЮГОСЛАВІЮ.

Мадрид, 1 листопада. На підставі достовірних інформацій в міжнародних дипломатичних колах вважається, що розбіжності між Совєтським Союзом і об'єднаними в Комінформі його сателітами з одного боку, а Югославією з другого, є тепер таки великі, що на випадок нової світової війни Совєтський Союз в жодному разі не міг би з певністю розраховувати на Югославію по його боці. Кінцеве опреділення Югославії залежало б від становища західних союзників. У зв'язку з цим заповідається теж можливість зміни американської політики у відношенні до Югославії.

СОВЄТИ ОБСТОЮЮТЬ ТВЕРДЖЕННЯ СТАЛІНА ЩОДО БЕРЛІНА.

Москва, 1 листопада.—Московська преса намагається дальше „арґументувати" твердження Сталіна, мовляв західні союзники відмовилися від договору в справі мирного полагодження спору щодо Берліна. Знову говориться про „порозуміння" між Вишинським та представником невтральних в цій справі в Раді Безпеки, на яке мали зразу погодитися західні союзники та яке опісля відкинули. Як відомо, ці твердження Сталіна заперечено офіціяльно як з американського й британського, так і невтрального боків.

ВІЙНА В ПАЛЕСТИНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Тель Авів, Ізраїль, 1 листопада. — Не зважаючи на всі заклики і домагання Ради Безпеки О.Д. про завішення зброї в Палестині, війна там продовжується. В останньому ізраїльське командування повідомило про здобуття повної контролі над цілою Галилеєю та на практичне виключення з війни другої єгипетської армії. Ізраїльці мали віднести цілий ряд перемог теж в поході до кордонів Ливану.

НОВІ БРИТАНСЬКІ ЛІТАКИ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ БЛЬКАДИ БЕРЛІНА

Лондон, 1 листопада. — Сьогодні вилетить з Англії до Німеччини перша ескадриля нових військових транспортових літаків, що має бути використана в боротьбі проти совєтської „бльокади" Берліна. Це найбільші і найшвидші того роду літаки, що збільшать можливість постачання до Берліна на приблично 700 тонн тижнево.

ПАРАДА ТЕРИТОРІЯЛЬНОЇ АРМІЇ В ЛОНДОНІ.

Лондон, 1 листопада. — Столиця Бриганії бачила вчора найбільшу від закінчення війни параду територіяльної армії, в якій взяло участь понад 8,000 осіб, дефілюючи перед королем. Парада була частиною програми в акції за новими добровольцями та виявляла загальну непевність міжнародного положення.

СОВЄТСЬКА СУДОВА КОМЕДІЯ В РУМУНІЇ.

Букарешт, 1 листопада. — В опанованих Совєтами країнах повторюється тепер точно процес, що його перейшов сам Совєтський Союз від початку своєї історії. Це відноситься до всіх ділянок життя та до повної „соціялізації" не тільки господарства, але й людських душ. Вчора тут закінчено процес проти 11 обвинувачених „ворогів народу", обвинувачених в „змові" зі західними країнами та в підготовці саботажів. Обвинувачених вже вспіли до тої міри „соціялізувати", що всі вони призналися до вини, потвердили всі роблені їм закиди та просили ласки і помилування.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗРАДА ХРИСТИЯНСЬКИХ ПРИНЦІПІВ

Кремлівська пропаганда, як відомо, де може, там вдирається навіть до християнських церков і проповідниць. В Америці зуміла вона побаламутити у свому часі багато православних церков, священиків та єпископів, головно російських, а теж і деяких протестантів. Деякі з них „відвідували Росію", а повернувши до Америки допомагали комуністичній пропаганді поширяти неправди про советський „рай", а зокрема про „свободу релігії". Дехто з них — як от д-р Меліш — далі фігурує у протестантах, що обвинувачують Америку, а виправдують Росію. Тому саме добре сталось, що про ці справи заговорила сема конвенція Американської Ради Християнських Церков (фундаменталісти), ухвалюючи одноголосно резолюцію, щоб Злучені Держави „вже раз змірялись зі Советами", під чим не треба розуміти війну, але кінець усякому „апізерству".

Треба ще згадати, що ця організація повстала в 1941 раці в опозиції до Світової Ради Християнських Церков в Америці, приписуючи їй „комуністичні та пацифістичні тенденції", бо таким чином краще зрозуміємо теж й резолюцію, прийняту тепер на конвенції в Филаделфії. В цій резолюції виступається проти „фальшивої моралі" і „пацифістичної пропаганди" та вижидування „години, коли Росія матиме вже атомову бомбу". Таку поведінку конвенція визнала „зрадою християнських принципів" та допомогою комунізмові поневолити цілий світ. Особливо гостро заатакував проповідник д-р Геролд Т. Каммонс „релігійних лібералів", що змагають до „централізації влади" та „стають через це знаряддям антихриста".

Що „рука сатани", як це було говорено, добирається нині навіть до церкви, можна пізнати найкраще по тім, що діється з церквою в Росії, коли глибше застановитися хочби над виявами вдячності Сталінові з боку московського патріярха. Ще гірше, коли ми свідками подібного згіршення навіть на американській землі й коли говорять про свободу релігії в Совєтах навіть по американських церквах, бажаючи таким поведенням відвернути Америку від війни з Росією.

Американська Рада Християнських Церков, як інституція протестантська, звертається головно до таких протестантів, що є за замирення за всяку ціну. Вона каже, що це є божевіллям, маючи атомову бомбу, далі уступати раз-у-раз Росії і комунізмові та ждати, поки Росія не виробить такої самої бомби.

Не мішаючись у чисто релігійні справи і це, що ділить протестантів під цим оглядом, мусимо зазначити, що становище Американської Ради Християнських Церков у відношенні до Росії та комуністичної загрози є зовсім правильним. Ми теж певні, що дальші події заставлять й інші протестантські деномінації перевести основну ревізію в їх відношенні до Росії, та комунізму взагалі.

Північно-Атлянтійський Оборонний Союз

Два, на перший погляд противорічні, звідомлення вказують на основну переміну в думках рішальних політичних чинників у світі. Американський діючий секретар стейту, Роберт А. Ловет, на пресовій конференції признав, що вже пороблено перші кроки для створення Північно-Атлянтійського Договору для оборони Европи й Північної Америки; ген. сер Ррайен Робертсон, військовий британійський губернатор Німеччини, оприлюднив свою згоду на відтягнення окупаційних армій з німецьких земель з метою розвязки німецької проблеми.

Противорічність полягала б у тому, що для оборони Західних держав треба створити з Німеччини військову базу, як про це зрештою писали недавно добре поінформовані кореспонденти з Вашингтону, а відтягнення військ з Німеччини вказувало б на резигнацію з тої оборонної бази в Европі.

Коли ближче передумати обі вісті, вони вказують на далекосяжні заміри Західних Держав, які з одного боку можуть відложити на необмежений час грозу неминучої, — як здається — війни; з другого боку це може дати підставу до постійного укладу політичних сил на лад колишньої системи „вропейської рівноваги сил".

Концепція А т л а нтійського Союзу назрівала довгий час, як це показується з оприлюднених у Вашингтоні й у Парижі заяв. Дискусії у столицях кільканадцяти держав ішли потайки цілими місяцями по обох боках Атлантійського океану. В парі з дискусіями посувано вперед Союз Західно-Европейських держав і оборонне порозуміння між Злученими Державами й Канадою. Коли тепер дійшло до цього, що можна оприлюднити факт складення підстав спільної оборони Америки й західно-европейських держав, то це справді велика подія. Вона вказує, що світ остаточно розколовся на дві частині, хоч як завзято культурні народи бажали собі втримання ідеї одного світу в Організації Обеднаних Держав. Це теж доводить, що світ ще не дозрів до ідеального обеднання.

Одна велика шкода виходить з такого розламу, а це необхідність велитенського зброєння Західних держав, щоб протиставити свою силу советській військовій силі. Та на це, як тепер стоять діла, нема ради. З двох лих треба вибирати менше.. Може ліпше мати збройний мир, замісць безупинної холодної війни.

Панує загальне переконання, що загроза советської мілітарної агресії спонукала західно-европейські держави скласти договір в Брукселі і що тепер Канада й Злучені Держави вже підготовили договір в справі постачання допомоги для спинення наїзду Советів на Західну Европу. Саме в такому часі, коли вже все готове до суцільної акції держав по обох боках Атлантійського океану, представник Великобританії оприлюднює намір залишити окупацію Німеччини.

Оцей намір вказує на плян створення в Німеччині буферної держави між Советами і Західними державами, щоб відволічити, або й цілком недопустити до зудару між Східнім і Західнім світами. Коли Америка, Англія й Франція згодяться на спільний плян втримання війська в Европі поза Німеччиною, тоді в і д п а д е страх Франції перед відбудовою нової збройної Німеччини, бо Франція завжди лякалася німецької мілітарної потупи. Коли б у критичнім положенні, Західні Аліянти були згодилися на плян озброїти наново Німеччину для війни проти Советів, то можна було побоюватися, що нова Німеччина знову стане загрозою Европи. Коли повоєнна Німеччина буде тільки економічним чинником в середині Европи, можна надіятися, що Совети здійснять видвигнений недавно свій власний плян евакуації своєї німецької зони. Цей плян, як здавалося, був придуманий для провокації й демагогії, але з хвилиною створення Північно-Атлантійського Союзу він може стати реальним.

У свідомості, що Північно-Атлантійський Союз готов кожної хвилини в и с т у п и т и збройною силою проти Советів, Кремль мусить дотримати власного пляну й відтягнути свої війська з Німеччини, а може і з Польщі, і станути аж на своїх власних кордонах. Коли б так сталося, тоді Німеччина може бути обеднана політично і почати свою політичну відбудову як цілість. Тоді теж можна буде почати переговори між Советами й Західними Аліянтами для заключення миру з новою Німеччиною. Коли станеться так, як тепер передбачують Західні держави, Росія не буде в спромозі відмовитися від мирових переговорів. Щойно тоді, коли б Совети відмовилися, прийде пора на плян озброїти наново Німеччину, а якраз цього Росія боїться.

З хвилиною підписання плянованого Північно-Атлантійського Договору прийде на чергу плян створення Злучених Держав Европи. Цей проект вже був обговорений впливовими чинниками по обох боках океану. Хоч в цій справі далі нема ясно скристалізованої думки, то заяви поодиноких державників вказують, що це ідея не дуже далекої майбутности. Коли Совети припинять хоч на якийсь час виконання свойого наміру завоювання світу, тоді саме під охороною держав з Північно-Атлантійського Договору можна б приступати до здійснення цього ідеалу.

Вже тепер говорять про скликаня військових і політичних репрезентантів 16 европейських держав, які приступили до Пляну Маршала. Коли б дійшло до таких нарад, то це саме дало б підставу до дальшої акції в цьому напрямі. Не є виключене, що в такому часі деякі сателіти могли б приєднатися до цього пляну, а тоді велика ідея набрала б реальних підстав. Щойно тоді можна б думати про дальше обєднання на засадах миру, справедливости й збратання вільних народів. Бодай так думають проектодавці Північно-Атлантійського О б о р онного Союзу.

Лев. Ясінчук.

Міркування з нагоди Листопадових Днів

Великий Чин, довершений у памятну ніч під Першого Листопада 1918-го року у Львові й Галичині, що чудодійною силою розбудив в українському народі приспану напів свідому тугу за власнодержавністю, що не зважаючи на чотирорічні воєнні страждання народу охопив усі верстви населення і в один момент обєднав їх у зрілу націю, не може бути призабутим в українській історії. Він буде завжди присвічувати народові немов морська ліхтарня в найбурливіших і найчорніших ночах його життя.

Розвиток народів, історичних дій, ба навіть окремих одиниць, що зазначили себе особливими прикметами, ми привикли оцінювати й відмічувати десятріччями. Рік 1948 являється особлившою річницею, що заставляє розглянути в теперішній мужеській зрілості українського народу період його дитячого віку. Саме в цьому році 30-річчя чину не займим буде звернути наші думки на час, що попереджував цей межовий рік 1918. Воно потрібне на те, щоб—кому треба, хто має сумніви — було легче зясувати собі, чи роздавлений і розвіяний сьогодні український народ має дійсно вигляди зажити самостійним державним життям і скільки на це потрібно часу.

Було проминуло 70 років від 1948 року, що його історія відмітила почесним іменем „весни народів"; 70 років від звільнення українського народу в Галичині від ганьблячої важкої польської панщини; 70 років від введення в Австрії конституції, що її народ окреслював „куцою"; 70 років від першого меморіялу української верхівки в Галичині до австрійського цісаря, де вперше поставлено вимогу на власне окремішне національне життя. Сімдесять років від тієї пори — всебічної праці серед і для народу, праці щораз більше продуманої, щораз більше планової й послідовної. За той час розвинулася та вітка українського народу, що жив у Галичині під Австрією, до тієї міри, що 1-шого листопада 1918 року він зірвався вірлиним летом з силою лева, щоб за одну ніч завершити Велику Містерію, воскресаючи на своїй землі українську державність зо столицею у старому княжому місті Львові.

На своєму розвоєвому шляху переступив нарід за попередніх 70 років ті перешкоди, що їх з чортівським помислом творили польські жандарми в австрійській службі. Не припинила розвитку пролита кров гарячих патріотів — українських селян у Черніеві, чи Лядському. Не здавили розвоєвої настанови ті, що обмежували творення української інтелігенції. Не заважила переважливо урядова піддержка українських новітніх яничарів-москвофільства, що часто повнило ролю ефіялтів. Навпаки; всі ті й багато інших чинників скріплювали завзяття народу, поширювали свідомість кровної спільноти й викували в черепі кожної української одиниці ясну й непорушну думку, висловлену так по мистецьки Генієм народу, Т. Шевченком, що тільки „в своїй хаті, своя правда і сила, і воля!

Від тієї пори, від 1-го листопада 1918 року пішов розвиток народу в прискореному русі. Відпала потреба поширювати напів підпольним способом свідомості в народі про одне спільне національне імя українців. Зайвим стало говорити про потребу рідної держави, бо ті моменти народ пройшов свіжо на практиці, що коштувала йому майна й крові найцінніших з-поміж членів рідні. Автім — після довершеної всенародньої війни за закріплення державності, залишилися рідні герої, що навіть не вважали закінченою збройну боротьбу, але продовжували її палкою любовю й гарячим серцем, позначуючи пройдений шлях тюремними казаматами, витерпілим катуванням і шибеницями. І дарма, що Польща, маючи дані на могутність — витрачувала щонайменше половину своєї сили замість на власне скріплення, на поборювання непотрібного українства, — український народ у Галичині розвивався так швидко на всіх ділянках, що потягав за собою й давні царські землі України — Волинь, Холмщину, Полісся, й Підляшшя. Ті землі то брали на себе провід українського буття в Польщі, коли в 1922 р. Галичина, щоб не перерішувати своєї державної п р и н а л е ж н ості, збойкотувала вибори до варшавського сойму, то йшли (особливо в культурній ділянці) під досвідний провід Галичини, віддаючи його на І. Освітньому З'їзді в Рівному 1926 р. в руки львівської „Просвіти" й „Рідної Школи". Не зважаючи на польський гнет, український нарід піднімався все вище й вище, здобуваючи щораз нові осяги.

Те, на що нарід потребував зразу 70 років, можна було здобути по всій імовірності за 20 років. Настала II. Світова Війна зі своїми знищеннями й руїнами. Але живий нарід це не будівля, ні машина, що розлітається під ударом бомби й стає недо вжитку. Нарід — це збірнота духа, що не пропадає; це резервоар поглядів, ідей, досвіду, саме тих вічних цінностей, тих Божих дарів, що їх не знищить навіть висвободжена атомова енергія. Нарід сьогодні вправді розсипаний по світі — по Сибірах, Казахстанах і всіх частинах світу. Але він поніс у своєму серці любов до Рідної Землі; він наряджений енергією — віддати свої сили для її сцілення, уладження й оборони.

Після цієї війни теж не засвітяться сили, що на Рідній Землі стрясають, пануванням непрошених зайдів. Ті сили перебирають на себе ролю оборонців і месників народу. Вони насичуються енергією неначе електричні батерії для посилення току, що жде сполуки зо зростаючим наряджениям у світі. При своєчасному вмілому й спаяному пущенні в рух тієї енергії розлетяться некоронованi царства; зрушиться з своїх осідків український народ і вхопить у свої руки знову зборю, щоб викувати нову Демократичну Українську Державу.

А Перший Листопада буде золотою загравою освітлювати Новий Чин,

В часі прискорених дій, це вже не буде тривати десятки років.

Будьмо готові!

М. Брадович.

ЧУЖИНОЮ

4)

І в міру того, як він говорив, розливався її власний біль в свідомості загально-національного лиха, зникала душевна втома, викликана власним нещастям і зростала жадоба нової бортьби і нової праці. Вона бачила своє сучасне становище в цілком іншім освітленні, її непорадність зникала і її місце займало зрозуміння того оточення, в якім вона перебувала і проти якого досі боролась уперто, але напівінстинктовно. Її дивувала докладність відомостей Марка про цілу її каварню та злочинне середовище її відвідувачів, поважна частина яких складалась з большевиків та їх „бєлогвардейських" то спільників, то противників. Він схарактеризував коротко, але дуже яскраво це, подібне до змієчого волосся Медузи, кодло, де не було нічого, чого б не можна було продати й купити за відповідну ціну. Христі зробились тепер зрозумілими уривки розмов поміж деякими московськими відвідувачами каварні, що не могли позбутися їх національного звичаю говорити голосніше ніж триба, особливо на підпитку.

Марко не уважав працю Христі, ані безпечною, ані відповідною, але вона хотіла залишитись при ній, принаймні поки і він залишиться в Царгороді, щоб бути корисною для його чинности. Він попередив її, щоб уникала в каварні всього, що може зрадити їх звязок, та дав загальні вказівки, як має триматися.

Неохоче опустила Христя місце, де стався такий значний зворіт в її долі, і поспішно верталась до своєї вузької кімнатки, попрощавшись з Марком, який відпровадив її частину дороги.

Наступного вечора Марка не було в каварні; тим пильніше прислухалась і приглядалась Христя до відвідувачів. Старання її не були даремними і зійшовшись цеї ночі з Марком могла вона оповісти йому деякі цікаві речі. Спиняючись у вільні моменти на терасі біля широко розчиненого вікна каварні могла вона почути уривки досить гострої розмови, а скорше суперечки, поміж двома відвідувачами. Один з них був, як вона могла довідатися від кельнера, секретарем советськог посольства, Носенко, а другий — військовий аташе, Добротний. Оскільки могла Христя зрозуміти, закидав другий першому недбальство, байдужність до політичних справ, а навіть саботаж заходів проти втечі українських селян з СССР. Стукаючи пястуком об стіл сичав Добротний до свого співрозмовця — Марія переплила Дарданелі, але дивиться, щоб ви не переплили Босфору. Лютість Добротного була для Марка більш ніж зрозумілою, „Марією" звався дрантивий румунський пароплав, який віз кількa соток українських селян почасти й з родинами з Констанци до Генуї, звідки деякі мали податися на працю до Франції, а решта відплисти італійським пароплавом до Аргентини. Було теж Марку відомо, що попереджена невідомою особою команда унешкідливила коротко по відпливі укриту глибоко під покладом вибухову машину з годинниковим приладом, яка мала б пробити дно корабля і потопивши його дати румунам науку не експортувати українських втікачів. Чи Носенко причинився справді до того, що „Марію" з її людським вантажом було врятовано, не міг Марко знати, але міг припускати це. Ніякого сумніву не мав він відносно того, що замах урядили агенти ГПУ, та що Добротний брав в нім посередню чи безпосередню участь..

Політична структура советського „посольства" в Царгороді н е р і з н и л а с ь в засаді від інших „д и п л ь о м а т и ч н и х" установ цього роду. Їх головним завданням було „легалізувати" шпіонську і терористично-пропагандивну чинність агентів ГПУ та підпорядкованих їм агентів Комінтерну, які на Балкані особливо сприятливий грунт. Агенти ГПУ були про людське око другорядними урядовцями посольств, але в дійсності ці установи стояли їм цілком до розпорядимости, бо голови „дипломатичних" місій стояли під доглядом агентів ГПУ і звичайно тремтіли перед ними. Головою посольства в Туреччині був досить визначний советський дипльомат, Собольов, який свою дипльоматичну каріеру завдячував грунтовному знанню Балкану, що набув подорожуючи там перед світовою війною як представник петербургської фабрики гумових виробів, „Треугольник". Особливо боятися Добротного він зрештою не потрібував, бо не лише був шкільним товаришем Літвінова, а й не мав властиво ніяких політичних переконань і був завжди готовий продати за добру ціну навіть власного тата й маму, хоч був поза тим взірцевим сином.

До царгородського посольства потрапив Носенко не випадково, а саме тому, що приставав до нього найменше. Належав він до недобитків тої „української" дипльоматії, яка з Юрком Коцюбинським на чолі пішла на політичну службу Москві закордоном, бо вірила в можливість української радянської державности та намагалась її гідно заступати на міжнароднім терені, себ-то в другорядних державах східної Европи, а в дійсності виконувала несвідомо провокаторську ролю серед українців поза межами СССР, а головно у Львові, Варшаві, Празі, Відні і т. і. З українських „Атен" над Молдавою було заслано Носенка на політичну поправу до Царгороду, коли по остаточному відкликанню його опікуна, Коцюбинського, до СССР пропагандивну діяльність української дипльоматії повільно ліквідовано.

Але Носенко виявляв себе непоправним, і хоч до його обовязків в Царгороді деморалізувати українців і доглядати за ними вже не належало, він почував себе надто самотним в московсько- большевицькім оточенні сов. дипльоматів і втримував, як він гадав таємно, знайомство з деякими з нечисленних місцевих українців.

(Дальше буде).

Українець-скиталець про подорож до Венесуелі

(З листа до земляка в Ню Йорку, писаного 11. жовтня 1948 р.)

...Хочемо Вам описати нашу подорож до Венесуелі і наше життя в новому краю. Коли ми писали до Вас з Авгсбургу, тоді ми переходили провірку комісії на дорозі до Англії, одначе нам не вдалося дістатись туди. Тому ми за пару днів записалися до Венесуелі. До Злучених Держав треба б довго чекати, а Австралія для нас задалеко і туди не пускають без контракту.

Ми виїхали наперед до Авгсбургу, 19. липня перейшли провірку комісії і того самого дня виїхали з Авгсбургу до Мюнхену, до Функ-касарні. Тут ми ждали на літаки й мусіли довго ждати, бо було багато людей з Амбергу. З Мюнхену виїхали ми в год. 11:30 літаком, а приїхали до Венесуелі 6. вересня в год. 12 в полудне. Ми перелітали понад Париж, Ірляндію до Ісляндії, дальше понад Канаду й Злучені Держави і летіли понад Ню Йорк. Тоді літак летів низько і ми могли бачити місто, навіть бачили, як їхали авта вулицями. Це справді гарне місто. Видко було бейзболові площі, великі будівлі — але все згори. В 12 годині в неділю ми спочали на якімсь летнищі і нам дали обід. Було багато овочів і інших харчів. Там були люди, які нас запрошували до себе, до родин та до знайомих, а хто жив близько, то приходив, щоб з нами порадуватись.

З Америки виїхали ми в год. 12:30 вночі, бо треба було направити мотори в літаку. З Америки до Венесуелі ми їхали 11 годин. Літаком дуже гарно й інтересно їхати. В середині літак виглядає як трамвай, тільки вікна малі й круглі. Їхати не страшно, тільки тоді троха трясе, як осідає на землю. Декотрим робиться тоді неприємно, але мені нічого не було; я їхав усю дорогу спокійно. З літака на долину не видко нічого як є хмари або туман. Тоді виглядає на долині як дим або білий сніг, а як гарна погода, то видко хати, але виглядають такі маленькі як будки. Зате море представляється дуже гарно, навіть можна бачити, як море грає і як пливуть кораблі..

З Америки до Венесуелі їхали ми тільки понад море, але летіли зависоко — 2,000 метрів. З летнища у Венесуелі ми виїхали автобусами в год. 2:30 до табору, який звався Тромпільо. У тім лягрі ми перебули 3 тижні, ожидаючи на документи. До містечка Сан Хуан ми приїхали 28. вересня і я тут дістав працю по своєму фаху. Працюю в одним склепі і тут мешкаємо. Тут кравці й кравчині дуже добре заробляють. У цім склепі я роблю тільки маринарки, а за одну дістаю 40 боліварів (так звуть тутешні гроші). На тиждень з жінкою зробимо 4 маринарки і дістаємо 160 боліварів. Для порівнання скажу, що 10 боліварів то є 3 доляри.

У Сан Хуан тепер не є гарячо. Містечко лежить у горах, подібне до Кемтена, тільки дуже на висоті. А там, де ми були в лягрі, то було гаряче. Тут так, як на Україні. Тепер дощевий період, то перепадає дощ. Коли це скінчиться, тоді прийде суха пора, дні будуть гарячі, а зате ночі холодні.

Як у нас родиться на полі жито, пшениця, картопля, то тут родиться на полі риж, кукурудза, банани, є плантації кави і дуже гарні дерева — цитрини, помаранчі, кокосові горіхи, какаові дерева, пальми і ще такі, яких ми навіть не знали, як вони називаються.

Ціни такі: 1 кґ. хліба коштує 1 болівар, кґ. картоплі 1 б., кґ. муки 1 б., кільо смальцю 4 б., кільо мяса від 3 до 6 б., кґ. масла 10 б., літра молока 1 б., кґ. солі 2.8 б., кґ. рижу 1.20. Отже нам на тиждень виходить 50 боліварів, а лишається ще 110 б.

Нам тут добре, тільки трохи сумно, що нема наших людей. Тут ми вже дві неділі, а ще не зустрічали наших. У столичнім місті Каракас є наші люди, є наш один священик і вже править Службу Божу, тільки ще нема наших газет. Мало інтелігенції і нема кому організувати. Від нас до Каракасу 150 км., то ми туди не їздимо. Я прохав би Вас запренумерувати мені з Америки газету, щоб я знав, що в світі діється. Нам скучно за українською мовою, бо наші люди, які сюди поприїздили, живуть на полі, а в місті самі ремісники. Здоровимо Вас щире — Вишинський Дмитро.

San Juan de los Morros, Calle Bolivar No. 66, Venezuela

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 12.

Відділ:	Жертва:
46 Н. Н.	$10.00
59 Товариство Українська Січ	10.00
Матвій Цап	9.00
59 Михаіл Галькевич (1947-48)	6.00
117 Теодор Гевко	6.00
Дмитро Матковський	5.00
Володимир Мельничук	5.00
3 Михайло Сухорський	5.00
57 Йосиф Білінський	5.00
57 Йосиф Дзямба	5.00
59 Теодор і Текля Красіцькі	5.00
65 Andrew Smith	5.00
72 Іван Беген	5.00
72 Антін Федик	5.00
117 Петро Зюбрицький	5.00
133 Теодозій Каськів	5.00
142 Андрій Поливчак	5.00
184 William Gadzuk	5.00
198 Anna Sydor	5.00
213 Андрій Басараб	5.00
229 Дутчак Михайло	5.00
259 Еміліян Скородиньский	5.00
291 Петро Гладиш	5.00
292 Форись Іван	5.00
292 Андрусевич Ілько	5.00
292 Кізел Петро	5.00
298 Морозович Василь	5.00
309 Тов. Український Клюб	5.00
310 W. Szymko	5.00
361 Peter Nakupinsky	5.00
385 Петро Угринчук	5.00
400 Nicholas Wolowiecki	5.00
276 Theodore Balaudiat	4.00
292 Войтович Павло	4.00
Kataryna Skubiak	3.00
13 Антін Дзямба	3.00
59 Дмитро Чернявський	3.00
60 Франко Марціновський	3.00
117 Василь Зиблікевич	3.00
122 Анна Пунда	3.00
130 Настя Бурко	3.00
133 Fran Romanyshyn	3.00
142 Петро Остапчук	3.00
155 Мих. Чумер	3.00
174 Андрій Савран	3.00
176 Петро Коцоловський	3.00
217 Михаіл Рудий	3.00
221 Seniw John	3.00
234 Константин Пілат	3.00
243 Василь Тупиця	3.00
265 Йосиф Коцюбка	3.00
292 Візничак Волод.	3.00
292 Малацяк Андрій	3.00
292 Petryk Anna	3.00
292 Андрій Кривий	3.00
336 Іван Сидорович	3.00
371 Юліян Баранюк	3.00
Stephen Anthony, передплатник	2.00
Василь Глинянський, передпл.	2.00
Данило Ґреб, передпл.	2.00
Яків Пастух, передпл.	2.00
Стефан Шкапій	2.00
Stefan Drozd	2.00
Michael Ladan	2.00
Михаіл Дода	2.00
Анна Мельник	2.00
John Kikina	2.00
Dmytro Zin	2.00
Harry Kopiak	2.00
Марія Войтів	2.00
3 Андрій Полянський	2.00
5 Andrew Gula	2.00
6 Андрій Вовк	2.00
6 Іван Максимців	2.00
10 Chomka Dmytro	2.00
18 Теодор Ковальчик	2.00
18 Michael Happy	2.00
20 Іван Дибель	2.00
20 Данило Рубаха	2.00
20 Володимир Олейко	2.00
25 о. Василь Стебельський	2.00
33 Анеля Харидчак	2.00
37 Агафія Гондович	2.00
39 Микола Ґоджак	2.00
39 Ісан Фрайда	2.00
42 Андрій Ткачук	2.00
45 Петро Гайва	2.00
45 Andrew Homka	2.00
50 Theodore Kozopas	2.00
52 Василь Бурко	2.00
52 John Bordenuk	2.00
57 Филимон Шершунович	2.00
57 Микола Заблоцький	2.00
57 Онуфер Лесьняк	2.00
57 Михаіл Галашин	2.00
57 Василь Сташко	2.00
57 Григорій Недільський	2.00
57 Василь Люблянецький	2.00
59 John Kuziw	2.00
59 Василь Папроцький	2.00
59 Дмитро Постоловський	2.00
59 Стефан Пущинський	2.00
64 Peter Fedenkiewicz	2.00
65 Harry Yablonsky	2.00
65 Михаіл Романович	2.00
69 Eugene Bobetsky	2.00
70 Eva Chomen	2.00
76 Michael Zidonik	2.00
76 Іван Корбило	2.00
76 Іванців Йосиф	2.00
76 М. Курочка	2.00
82 Михайло Гирович	2.00
90 Василь Жолобайлюк	2.00
94 Dmytro Wasko	2.00
100 Заготинець Василь	2.00
101 John Filler	2.00
101 Андрій Криванич	2.00
102 Nicholas Gerych	2.00
103 Theodore Barsuk	2.00
103 Roman Iwanec	2.00
117 Микола Демкович	2.00
118 Павло Віслоцький	2.00
122 Hnatusz Theodore	2.00
127 Snajczuk O.	2.00
130 Михаіл Кравчук	2.00
130 Іван Серединський	2.00
130 Антін Горішний	2.00
130 Петро Малец	2.00
130 Михаіл Коваль	2.00
130 Корнило Лучка	2.00
133 N. Brunka	2.00
133 Harry Didocha	2.00
140 Іван Кравець	2.00
142 Гаврило Вілінський	2.00
142 Михайло Маркович	2.00
142 Микита Гульник	2.00
142 Йосиф Ґорінь	2.00
142 Френк Яворський	2.00
143 Wasyl Koladiuk	2.00
146 Sam Hotra	2.00
152 Theodore Hladky	2.00
155 Joseph Andrewshetsko	2.00
156 Василь Новак	2.00
156 Микола Муляр	2.00
156 Микола Іщук	2.00
156 Михаіл Єдинак	2.00
156 Прокіп Блотний	2.00
156 Григорій Довид	2.00
156 Франко Трось	2.00
158 Frank Zvir	2.00
167 Миколай Белецький	2.00
167 Миськів Григорій	2.00
170 Григорій Павлик	2.00
174 Панько Коваль	2.00
179 Василь Тустановський	2.00
183 Степан Лопянецький	2.00
188 Василь Ч. Трунко	2.00
188 Розалія Цмайло	2.00
192 Олекса Ангел	2.00
192 Ilko Wereszczak	2.00
200 Michael Worona	2.00
204 Михайло Баран	2.00
204 Михайло Бахусович	2.00
204 Яків Марків	2.00
206 Околіта Ілія	2.00
206 Іван Затонський	2.00
209 Stephen Kielman	2.00
210 Антін Струк	2.00
211 Теодор Гуль	2.00
213 Дмитро Липовий	2.00
213 Іван Кушнір	2.00
218 Василь Білан	2.00
218 Kizlo Fedor	2.00
218 Wityshyn Kost	2.00
219 Зухович Іван	2.00
219 Sam Nakanechny	2.00
223 Michael Maksimik	2.00
225 John Tyndyk	2.00
229 Григорій Савкулич	2.00
229 Gabriel Markovich	2.00
230 Іван Гармич	2.00
234 John Hrabar	2.00
234 Стефан Могила	2.00
235 Григорій Вульчак	2.00
235 Василь Страхоцький	2.00
235 Григорій Шумський	2.00
235 Михаіл Ватраль	2.00
236 Tyt Shkyrpan	2.00
237 Anthony Kollanski	2.00
239 Іван Ваврик	2.00
241 John Kamfonik	2.00
241 Корнило Фірман	2.00
243 Ілія Гавришків	2.00
245 Лев Федорович	2.00
246 John Piluk	2.00
247 Zayaczkiwsky Michael	2.00
247 Петро Крацила	2.00
251 Григорій Ґалан	2.00
252 J. P. Hermanowitz	2.00
258 Никита Джмелик	2.00
259 Андрій Трусяк	2.00
266 Петро Дворянин	2.00
266 Чучман Павло	2.00
268 Andrew Melnyk	2.00
274 Harry Suchar	2.00
274 Петрич Яків	2.00
275 Павло Тхір	2.00
277 John Hnatiuk	2.00
291 Louis Korylko	2.00
292 Андрій Повшок	2.00
292 Черега Яким	2.00
292 Новак Юрій	2.00
292 Заптон Тома	2.00
292 Длугош Діонізій	2.00
292 Золочівський Павло	2.00
292 Дзядик Іван	2.00
292 Мех Анастазія	2.00
292 Дунаєвський Петро	2.00
292 Столяр Іван	2.00
292 Черевешко Олекса	2.00
292 Козачок Іван	2.00
294 Яків Салій	2.00
298 Марія Дідоха	2.00
300 Гумен Федор	2.00
301 John Uchanski	2.00
309 Alexander Warian	2.00
309 Adolf Jarema	2.00
318 Антін Костів	2.00
324 Йосиф Мудрий	2.00
334 George Kochishewsky	2.00
336 Nick Belos	2.00
336 Nick Shymansky	2.00
340 Іван Шудлек	2.00
345 Антін Процай	2.00
347 Володимир Романків	2.00
350 Осип Копач	2.00
352 Julia Sawicka	2.00
353 Дмитрів Василь	2.00
353 Wasyl Bidak	2.00
361 Peter Bych	2.00
361 Семен Скородинський	2.00
361 Семен Пухир	2.00
363 Іван Скробач	2.00
364 Теодор Ґоік	2.00
367 Michael Kobryn	2.00
370 Huzar Kast	2.00
371 Олекса Шумський	2.00
371 Wasyl Parchuc	2.00
374 Nicholas Woicenko	2.00
376 Wasyl Ustianowski	2.00
385 Anthony Zubczyski	2.00
385 John Kozak	2.00
385 Йосиф Олійник	2.00
392 Nicholas Fussuk	2.00
432 Василь Андріїв	2.00
435 M. Pytlowany	2.00
476 Іван Флейтута	2.00
476 Павло Маряк	2.00
476 Ksenia Pryshlak	2.00
477 Іван Волошин	2.00
Петро Сороколіт, передпл.	1.00
Дмитро Демкович	1.00
59 Володимир Венгринович	1.00
59 Анастазія Глива	1.00
59 Анна Кучма	1.00
103 Стефан Юськів	1.00
130 Марія Гладка	1.00
156 Михаіл Ящик	1.00
156 Микола Ясний	1.00
156 Максим Щудлак	1.00
156 Микола Кагуй	1.00
181 Іван Ткач	1.00
186 Michael Hlyniansky	1.00
199 John Labecky	1.00
218 Михайло Сорока	1.00
266 Михайло Ковальчук	1.09
284 Іван Тимкович	1.00
288 Адам Кубарич	1.00
361 Петро Левків	1.00
455 Іван Тарнавський	1.00

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ МАЮТЬ НІЧОГО СПІЛЬНОГО З УКРАЇНСЬКОЮ КУЛЬТУРОЮ.

Посилаю до „Свободи" летючку, якою закликається українських громадян прибути до Ню Гейвен на виставу, на якій буде представлена „українська культура". Думаю, що не тільки в нас, але й в інших громадах наші люди падають офірою большевицького підступу та йдуть на різні „фестивали", які не є нічим іншим, а тільки новою спробою поширювання большевицьких впливів. Переконуємось, як от у нас, що в тих виставах беруть участь люди, що не мали і нині не мають нічого спільного з українською культурою, а навіть з українським іменем. Це давні „кацапи", московскі ступайки, або люди не-українського роду, відомі з ненависти до українського народу та його визвольних змагань. Знов інші — відомі большевики. Думаю, що на ці речі треба звертати увагу, бо бачу, що багато людей падає навіть цілком невинно жертвою зручної комуністичної пропаганди, прикритоє „культурною" назвою та українським іменем.

Т. К.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

22. жовтня 1908 р.

634 НОВИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗУ ПРИСТУПИЛО В ВЕРЕСНІ.

В місяцю вересні приступило 634 нових членів до У. Н. Союзу. Приступили поодиноко, а теж зорганізовано такі нові відділи: Бр. Успення Пр. Богородиці, від. 189, в Савт Форк, Па.; Бр. св. Володимира, від. 190, в Нюарк, Н. Дж.; Бр. св. Василія Вел., від. 191, в Трой, Н. Й.; Бр. св. О. Николая, від. 192, в Геркімер, Н. Й.; Бр. Успення Пр. Богородиці, від. 193, в Ред Стар, В. Ва.; Бр. Пресв. Богородиці, від. 194, в Миннеаполис, Мин.; Бр. св. Петра й Павла, від. 195, в Пікскіл, Н. Й.; Бр. св. Михайла, від. 197, в Свойерс, Па.; Бр. св. Арх. Михайла, від. 198 в Порт Джервис, Н. Й.; Бр. Преч. Діви Марії, від. 199, в Вайтинґ, Інд.; Бр. св. Арх. Михайла, від. 201, у Виппані, Н. Дж.; Бр. Пресв. Діви Марії, від. 202, в Оберн, Н. Й.

29. жовтня 1908 р.

СУМНА ПОДІЯ В ГР.-КАТОЛ. ЦЕРКВІ В НЮ БРИТЕН, КОНН.

У дописі під повищим наголовком у великих розмірах описана бійка, яку викликали гр.-катол. вірні „угро-русини" в неділю, 11. жовтня, з галицькими українцями після утрені й переводили її аж до початку Служби Божої. Під час бійки уживано ліхтарів з престола. У бійці ранено небезпечно двох людей. Поліція на домагання кураторів, угро-русинів, арештувала самих галичан, але після переслухання випустила їх а заарештувала 10 „угорщан". Церкву замкнено і галичани перенеслися з богослуженнями до винайменої залі. Як причину до цеї сумної події згадується в дописі безупинне юдження в угро-руськім „Американско-Рускім Вестнику".

„НАШІ ШКОЛИ".

Під таким наголовком помістив учитель Дмитро Андрейко першу статтю на згадану тему з вичисленням недомагань на полі українського парафіяльного шкільництва. Він подрібно обговорює недостаточні улаженя шкіл в брудних і душних залях, які стримують дітей від школи. Щоб не допустити до „моральної й фізичної втрати" автор радить приступити якнайшвидше до направи лиха.

5. листопада 1908 р.

У другій статті „Наші Школи" призадумується Дмитро Андрейко над учительськими силами в українських вечірних школах, які не мають майже ніяких кваліфікацій на учителів, а крім того „екс-уечних і недовчених". Понад те закидає автор церковним тростісам, що вони накидають учителям деякі роботи, які понижують їх перед учнями. Потім призадумується Андрейко над методами навчання, які в деяких випадках відстрашують дітвору від науки. Як поправити ці недостачі, автор не згадує.

ЧЕРЕЗ ВИБОРИ ПРИПІЗНИЛАСЯ „СВОБОДА".

Тому, що 3. листопада відбулися вибори на президента Злучених Держав, під час яких вибрано Вилїема Г. Тефта президентом, а Джеймса С. Шермана віцепрезидентом, друкарня „Свободи" мусіла станути. Внаслідок того число припізнилося на один день.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Товариство Українських Інженерів в Америці.

В добі великого змагання українського народу за волю і незалежність, яку переживаємо по всьому світу, де тільки живуть українці, дзвенить клич, що взиває нас до єдности і консолідації.

Усі шари суспільства віддають нації свої сили в певности, що великий момент, який гряде, застане нас готовими.

Українські інженери в Ню Йорку, доцінюючи пекучу потребу мобілізації українських технічних сил під сучасну пору всевладного шанування техніки, рішилися заснувати свою професійну організацію, яка обєднувала б усіх інженерів-українців, перебуваючих в Америці без огляду на місце їх народження.

З тою метою Ініціятивний Комітет повів організаційну працю якої завершенням були Установчі Загальні Збори Українських Інженерів, що відбулися в Ню Йорку дня 19. вересня 1948.

Інж. М. Лепкалюк реферував справу з рамени Ініціятивного Комітету, в склад якого входили ще пп. інж. Р. Баранський, інж. І. Кузів та арх. Ю. Ястремський.

„Тяжке завдання мав до виконання Ініціятивний Комітет, бажаючи скоординувати погляди та поняття людей, які часто-густо себе не розуміли" — говорив інж. Лепканюк. Та велика ідея, спільна для дідів і внуків, перемогла. Справу доведено до переможного кінця під знаком єдности сил т. зв. нових і старих емігрантів.

Загальні Збори Українських Інженерів під керуванням предсідника інж. В. Богачевського одобрили працю Ініціятивного Комітету, висловлюючи особливе признання інж. М. Лепкалюкови та арх. Ю. Ястремському.

Загальні Збори радили над окремими точками порядку дня, а в першу чергу над статутом Товариства. Після дуже річевої і живої дискусії Загальні Збори вирішили передати цю справу Тимчасовій Управі до приготування та предявлення до апробати першим Звичайним Загальним Зборам Товариства. З черги відбувся вибір керівних органів. Головою Товариства обрано інж. В. Богачевського, а до Управи ввійшли: інж. Р. Баранський, інж. Е. Гузар, інж. С. Колтунюк, інж. І. Кузів, інж. М. Лепкалюк та інж. А. Тимошенко. Управа являється тимчасовою й її головним завданням є виготовлення статута, верифікація членів та скликання Звичайних Загальних Зборів для затвердження статута. Крім тих організаційних справ доручено Управі занятися організацією допомоги інженерам-скитальцям, бажаючим приїхати до ЗДА, а це допомоги у виді заяв про хату і працю, як цього вимагає новий закон.

До Контрольної Комісії вибрано: інж. М. Тишовницького, інж. Р. Левицького і інж. П. Красноноса. Наради велися ділово та поважно. Вичувалося зрозуміння поваги ситуації, коли присутні повні відповідальности за свої слова, розважали потребу спеціялізації українських інженерів у різних галузях техніки, або аргументували необхідність, щоби кожний інженер безумовно старався працювати і удосконалюватись у свойому званні.

В ціли реалізації тих постулятів Управа зорганізувала окрему референтуру праці яка, в найближчій будучности розішле до інженерів відповідні анкетні листки, щоби ствердити в кожнім окремім випадку спеціяльність членів та можливість доцільного зужиткування її по цей бік океану. Перед закінченням Зборів ухвалено навязати лучність з подібними існуючими вже вільними українськими технічними організаціями і візвати всіх інженерів українців, що живуть в ЗДА, щоби подали Управі Товариства свої адреси.

Комунікат Управи Товариства Українських Інженерів в Америці.

Управа Т. У. І.:

I. Уважає за пекучу потребу рятувати найчільніших представників української культури, що перебувають на скитальщині і взиває Центральні Українські Організації в Америці до негайної акції.

II. Запрошує цею дорогою всі українські технічні організації та гуртки в цілому світі, а особливо в країнах Північної та Південної Америки до навязання лучности та товариської співпраці.

III. Закликає всіх інженерів-українців, перебуваючих в З. Д. А. вступити в члени рідного професійного Товариства.

IV. Подає до відома українського громадянства, що найважнішою метою Товариства є:

а) дорогою заохоти і поради, в міру можности теж активної співпраці плекати потребу поглиблення технічного знання у своїх членів,

б) всіми доступними засобами допомагати своїм членам в їх науковій діяльності контактуючись в тій цілі з тутешнім науковим світом,

в) координуючи фахові осяги своїх членів та впливаючи на методи їх праці представити українського інженера в Америці як доброго фахівця солідного працівника та високої моральної вартости громадянина.

V. Оприлюднює статистичні дані відносно чисельного стану українських інженерських сил в Америці та їх примінення.

На підставі праці Ініціятивного Комітету як рівнож на підставі приватних неповних інформацій є тепер в ЗДА 53 інженерів-українців, з яких 27 це давніщі американські громадяни, а 26 належить до новоприбувших. По званні це інженери архітекти, агрономи, будівельники, гірники, дорожовики, землеміри, електрики, лісовики, машинові і хеміки. Більшість з них виказує зацікавлення українським організованим життям. 14 з новоприбувших інженерів задержалось в Ню Йорку і околиці, а 11 з них працює вже по своїм званню, а це: 3 електриків, 5 будівельників, 2 архітектів і 1 мірник.

В колах новоприбувших інженерів з натиском відмічується факт, що вони знайшли щирих приятелів в особах американських інженерів-українців.

Управа Товариства отсим складає щиру подяку арх. Ю. Ястремському за його громадянське ставлення до новоприбувших інженерів та за оказану їм поміч.

VI. З огляду на брак відповідних фондів на одержання власної домівки проситься наразі слати переписку на адресу: Mr. Bohachewskyj Wolodymyr, 15, Monroe Str., New York 2, N. Y.

VII. Звичайні Загальні Збори відбудуться 20. листопада 1948 в салі Церкви Св. Юрія в Ню Йорку 22 Іст 7-ма вул., год. 2 після обіду.

За Управу:

інж. В. Богачевський, голова;
інж. Р. Баранський, секретар.

І „Довгий Острів" відгукнувся на заклик У. К. К.

На фармах і в мальовничих малих місточках „Довгого Острова", себто Лонг Айленду, на північ від міста Ню Йорку, живе досить багато наших свідомих громадян, що хоч живуть розкинено на десятки миль один від другого, всеж часто сходяться чи то в своїх церквах, чи в хатах і журяться разом про справи, які лежать на серці всіх українців. Заклик Українського Конгресового Комітету до жертвенности на працю УКК і ПАУК, в кампанії збірки 50 тисяч долярів на політичну акцію для допомоги визволенню України, знайшов свій відгук і в Рівергеді, Вестгемптоні, Вейдінг Ривері та інших місточках „Довгого Острова" і добрі громадяни зложили на збіркові листи ч. 1177 і 1178 свої жертви на суму $67. Вважаємо, що це лиш початок збірки на ту ціль на Лонг Айленді й що за прикладом поніжче поданих жертводавців підуть інші наші громадяни „Довгого Острова".

Жертви зложили: по $10: Казимир Кальба, Михайло Кійовський; по $5: Ізидор Штокайло, Гнат Чаплик, Василь Бандрівський, Юрій Жук, Григорій Стахів; по $2: І. Павліковський, К. Павліковська, Г. Гірчиця, М. Набор, Н. Стахів, М. Бандрівський; по $1: І. Шут, Н. Тиш, Ю. Прихідна, А. Барнич, А. Коржун, С. Семащук, І. Стахник, П. Мазій, Т. Навроцький, К. Барнич. — Разом $67, які переслано до канцелярії У. К. К. в Ню Йорку.

Щира подяка тим, що дали приклад. Хто черговий?

Той, хто збирав.

ПЕРЕД СВІТОВИМ КОНГРЕСОМ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА.

Филаделфія, 30. жовтня. (Телефоном). — Минулої п'ятниці на параплаві „Марін Флешер" приїхали до нюйорського порту дві европейські делегатки на Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, що починається 12 листопада у Филаделфії. Приїхали: відома українська громадянка п-ні Ірина Павликовська, голова Об'єднання Українських Жінок на Еміграції, та п-ні Уляна Целевич. В нюйорському порті привітали їх представниці американських українок. Делегатки виїхали до Филаделфії, де в суботу мали інтерв'ю з представниками американської преси.

ДОЛЕС НА ВІДВІДИНАХ В СКАНДИНАВІЇ.

Кпенгага, 1. листопада. — До столиці Данії приїхав з дружиною республиканський дорадник в закордонних справах та кадидат на секретара стейту на випадок виборочї перемоги республиканців, Дж. Фостер Долес. Після одноденного побуту в Данії, Долес відвідає теж Швецію і Норвегію.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16,646 Односельчан з с. Телячого (Підгайці): відізвіться до свого учителя Билів Володимира.

16,647 Врона Станислава від Бік Гиронка с. Йосифа з с. Рівника (Петрушої Волі).

16,648 Тимків Василя з с. Петриків (Тернопіль) від Середа Михайла.

16,649 Кревних Хамік Катерини, Марії, Анни, Михайла, Петра і Худан Еви з с. Добра і Лежахів (Ярослав) від Хамік Анни зам. Дзюбань.

16,650 Вагіль Марії з дому Зарічна з с. Ходович (Перемишль) від Зарічний Степана.

16,651 **До таборових управ на скитальщині** від відділу розшуків при ЗУАДК. Проситься звідомити по таборах, що за Лучка Степаном с. Николи з м. Стрия пошукує його стрийко в Америки Лучка Василь (голоситись на число 16,651).

16,652 Лановик Дмитра, Голуб Бронислава (прибули до Америки в 1947 р.) від Андрусяк Михайла.

16,653 Чайківська Павлини і її мужа, Собор Томи з с. Колтова (Золочів), Можевський Юліяна с. Петра з Делятина (Станиславів) від Чорній Марії з батьком.

16,654 Устиянович Марії зам. Лимищівська з Миколаєва над Дністром від Пришляк Корнеля.

16,655 Ферко Юрка з с. Беньова (Турка) від Ферко Павла.

16,656 а) Коропецький Андруха і Максима з с. Поморян Михайлишин Івана, Левкуць Марії, Романів Яцка з с. Триволоки (Зборів) від Сидій Йовка.

16,656 б) Мудрейко Романа з с. Кропивна (Золочів) від брата доньки Мудрейко Ксенії зам. Сидій.

16,657 Костюк Осипа з с. Гостів (Станиславів) від Петришин Томи.

16,668 Пісків Анельки з дому Козак з с. Дерехова (Теребовля) від Семків Дмитра.

16,659 а) Семен Івана і Параскевії з с. Теплиці (Ярослав) від Семен Степана с. Юрка і Анни.

16,659 б) Дубневиця Марії в дому Семен з с. Теплиць від Семен Степана.

16,660 Домбровська Анни від Максьо Марії з с. Кречкове (Перемишль).

16,661 Краянів і знакомих міста Станиславова від Федів Івана і його матері вдови.

16,662 Шегда Василя з с. Теплиць (Ярослав) від Козел Марії.

16,663 Лижичка Антона і Юлії, жени Новицького Яська від Лижичка Василя з с. Демянів (Рогатин).

16,664 а) Братів Гладкий Константина і Сергія від Зарицька Евгенії.

16,664 б) Котлярчук Петра та односельчан з Новосілок (Коломия) від Строїч Марти.

16,665 Богів Федора з с. Била Криниця (Тернопіль) від брата Богів Прокопа.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa

ТАРЗАН, ч. 1962. Пізнають змі неного Тарзана.

Коли Тарзан обернувся і провідник ватаги зрозумів свою помилку, він злісно закликав: „Хто ти такий і чого тут шукаєш?"

„Я щойно прибув до міста" — сказав Тарзан поправді — і я прийшов з причалу за деяким матеріялом".

Старк думав, що Тарзан є одним з торговців, тому він пішов з ним до аптеки і сказав: „Дай йому пачку „папавер сомніферум".

Одначе, коли аптекар поволі передавав пачку, по його очах пізнати було, що він пізнав Тарзана.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую мого брата РОМАНА АБРАМУКА з жінкою Євдокією, із села Пожежин, область Брест Литовськ, який виїхав 1931 р. до Америки. Хто знає про нього, або він сам, прошу написати до:
ДМИТРО АБРАМУК,
c/o S. F. P. & P. Co.
Woodland Dept., Cp. 49,
Kapuskasing, Ont., Canada